

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Sectio II. De Privilegiorum interpretatione, & ampliacione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

vet privilegiario, ut nulli juri, nec tertio præjudicet. *Odiusum* est quod præjudicat juri, sive communi, sive speciali, ut privilegium non solvendi decimas, absolvendi à reservatis, seu dispensandi. Verum est, quod in his privilegiis, vel potest attendi favor privilegiati, vel damnum tertij. Si primum attendas, erit favorabile, & sic petit amplè intelligi. Si secundum, est odiosum, & sic stricte; sed quomodo ad praxim adaptanda hæc sint, dicam mox *sect. sequente.*

7. Cum ferè omnia privilegia concessa Regularibus, sint primò, & per se concessa, vel toti Religioni, vel alicui Provincia, Conventui, Ecclesie, vel Dignitati, vel particularibus in communi, ut ex ipsis constat, absque dubio judicanda sunt realia, & perpetua, vel respectu totius Religionis, vel Provincia, Conventus, seu officij; etiam si personæ in eis varientur, quia faciunt unum morale, sicut aqua fluvij. Sic communiter Doctores, *Rodr. Tom. 1. question. Regul. quest. 16. art. 14. §. ex quibus. Comp. Hieronym. Rodrig. Resol. 116. num. 2. Portel, verb. Privilegium, num. 4. Bordon, num. 13. & constat ex dictis sup. n. 2.* Complures alias privilegiorum divisiones adducit, & compendio exponit noster Antonius à Spiritu sancto, in suo *tripartito Regularium directorio, Tract. 1. Disput. 1. sect. . . .* & noster Urbanus ab Ascensione, in sua *Theologia morali, canonica & practica, Tract. 2. part. 1. cap. 1. de privilegiorum divisione.*

SECTIO II.

De privilegiorum interpretatione, & ampliatio.

1. **N**otare oportet Primò, quod

quando privilegium est *merè gratiosum*; & purum beneficium, ita ut neque juri communi, neque alteri nocet, est interpretandum latissimè, secundum quod proprietas verborum patitur, sive sit *naturalis*, sive *civilis*. Proprietas *naturalis* dicitur, significatio verborum, quæ ex simpliciter, & primaria impositione oritur. *Civilis* autem appellatur, quæ fit per extensionem, & participationem fictam à jure. v. g. Hæc dictio, *mors*, in propria naturali significatione significat mortem naturalem; at secundum jus, significat etiam mortem civilem, qualis invenitur in Religiosa professione. Et *filius*, secundum naturalem significationem, significat genitum, sed secundum civilem significat adoptivum; vide plura apud *Suar. lib. 6. de leg. cap. 1. Azor. Tom. 1. lib. 5. cap. 16. q. 4. Salas de Leg. disp. 21. sect. 3. n. 4. Rodrig. Tom. 1. q. 11. art. 6. Merolam Tom. 2. disp. 4. dub. 2. cap. 9. num. 8. & dub. 3. num. 17. usque ad 28. inclusivè*, ubi plura exempla adducit, notatu digna, ita communiter DD. habenturque expressè in *l. beneficium, ff. de const. Princip. & in cap. quia circa, de privileg. & cap. dilect. de donat. & in cap. olim, de verb. sign.*

2. *Secundò* nota, quod quia privilegia concessa Regularibus, data sunt in favorem causæ piæ, Religiosæ, & animarum (loquor de privilegiis realibus, non de personalibus) etiam si sint contraria juri communi, latè intelligenda sunt. Ratio est quia hujusmodi privilegia cum non uni personæ privatæ, sed toti Communitati concessa sint, & in perpetuum; in hoc æquantur legibus juri communi insertis, quæ latam interpretationem habent, *Silvest. verb. Privilegium, q. 3. Suar. lib. 8. de leg. cap. 27. n. 7. Enriq. lib. 7. cap. 22. n. 3. &c*

Ex modernis Sanch. de matrim. disp. 1. & 2. in principio, Coninch. Part. 2. disp. 33. dub. 2. num. 16. Laym. lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. noster Lezana, verb. Privilegium, n. 9. Bord. resolut. Tom. 2. resol. 32. num. 26. & deinceps, præcipue num. 28. sed vide infra dicenda disp. 4. de revocat. & 7. de confirmatione privilegiorum.

IO. 3. Tertiò nota, quod quando privilegium est concessum *motu proprio*, tunc etiam si sit contra jus commune, ampliatur; juxta cap. si motu proprio, de præbend. in 6. ut tradunt Jurista, quos sequitur, & refert idem Lezana ubi supr. num. 9. Ratio est, quia hæc extensio pertinet ad favorem, & honorem ipsius Principis concedentis: nam, quod *motu proprio* concedit, censetur ejus proprium beneficium, & ex certa scientia fieri, ut in dubio extendatur potius, quam restringatur, ita Suarez ubi supr. cum Portel. de dub. reg. verb. Privilegij extensio, num. 45. Layman, Bord. Lezan. & alij. Et idem dicendum est, si in privilegio addatur clausula *ex certa scientia*, vel *de plenitudine potestatis*; ita Donatus Dominicanus Tom. 1. tract. 9. clausula ex certa scientia, n. 8. & probat ex multis; imò clausula *ex certa scientia*, vel *de plenitudine potestatis*, extenduntur plusquam *motu proprio*, & operantur non solum in præjudicium juris communis, sed etiam tertiæ personæ, & tollunt jus alterius, juxta dicenda suo loco; quidquid dicat in contrarium Bord. Resolut. 52. num. 65. sed fortè non loquitur de privilegiis realibus Religionum, ut constat ex ipsius doctrina, infra referenda; sed de his clausulis, & quomodo interpretandæ sint, dicemus latè *Disput. de confirmatione, & derogatione privilegiorum*.

II. 4. Quarta nota, quod licet communi-

ter Doctores affirmant, quod privilegia Regularium semper sint favorabilia; respectu ipsorum, & aliquando odiosa respectu aliorum, non tollit, quod latè intelligenda, seu interpretanda sint: Quia Papa, quod intendit per se, & principaliter est, favorem concedere, licet ex consequenti, & quasi per accidens, sequatur damnum alterius, & sit odiosum illi: quod patet in privilegio concessio Ecclesiasticis in communi, videlicet Canonis: *Si quis suadente diabolo*, quod dicitur absolute favorabile, in gratiam, & favorem Clericorum; licet percutientibus sit odiosum; & quia in eo principaliter intenditur favor à Principe, & per accidens sequitur odium aliorum: de hoc non est curandum, ita ex Gloss. in cap. sciant cuncti, de elect. Navarr. lib. 3. consil. conf. 32. Covarru. in 4. Decretalium p. 2. cap. 8. num. 6. Rodrig. Tom. 1. q. 12. art. 7. Donat. Tract. 8. de interpret. privileg. q. 6. & alij communiter.

Quæ doctrina maximè valet in privilegijs, quæ concernunt favorem animarum, & in privilegijs comedendi carnes, seu lactinia tempore prohibito, vel recitandi ante horam debitam, aut audiendi confessiones, vel absolvendi à casibus reservatis, vel eligendi Confessorem; quia etsi prima facie videantur in præjudicium Episcopi, Ordinarij, vel Parochi; hoc præjudicium non est considerabile: imò neque est præjudicium, sed potius in Episcoporum adjutorium, & levamen: sic Suarez lib. 2. de legib. cap. 34. num. 15. Quod prius docuit D. Thom. in 4. distinct. 17. q. 3. art. 3. quæstion. 5. ubi addit, quod in his consideratur favor animarum, & ob id, si sint concessa sine temporis limitatione, tanquam favorabilia, nullius temporis præscriptione, nec per non usum poss-

sessio

llesionem amittuntur: quod valde notandum pro dicendis *infra disp. 3. sect. 1.*

12. 5. Et mihi non displicet doctrina Bordonii *Resolut. 52. num. 18.* ubi sic ait: *Ego puto privilegia regularia, siue sint contra jus commune, siue ledant jus tertij, adhuc dicenda esse potius favorabilia, quam odiosa.* Tum, quia Princeps concedendo privilegium liberè cedit juri suo, & consequenter sibi non præjudicat, neque odiosus est. Tum quia concedendo Papa privilegia Regularibus, quæ tangunt jura Episcopalia, & Parochialia, non dicitur ledere in aliquo eorum jura: Quia læsio supponit actum injustitiæ: Papa autem nullius injuriam lædit, cum jure suo utatur in concessione privilegiorum, quia est supra jus, & præest omnibus, & ab eo omnis potestas spiritualis vel pendet, vel dimanat in alios, quibus potest illam ampliari, & restringere; quia dependenter ab illo eam recipiunt, & possident. Unde privilegia ab illo concessa, nullam videntur habere rationem odij, sed gratiæ, & favoris; quia summa est ratio, quæ pro Religione stat, ut constat ex vulgatis juribus, & docent Oldrad. *Conf. 300. num. 4. 5. considerandum,* Enriq. *lib. 7. de indulgentiis cap. 22. num. 3. & c. 24. num. 4. in fine,* Sanch. *lib. 8. de matrimon. disp. 1. num. 13.* & alii communiter.

13. 6. Nec valet si dicatur restringenda esse, quæ juri communi præjudicant, *Cap. cum dilectus 8. de consuetud. Cap. inter dilectos, de fide instrument. ubi dicitur: Quæ à jure communi discrepant, ad illud esse reducenda, & quæ exorbitant à jure, non sunt in consequentiam trahenda, Reg. 23. in 6.* & omnis recessus à jure communi, ut odiosus, restringendus est: sed multa privilegia Regularium exorbitant à jure com-

muni, & odiosa sunt, cum præjudicent Episcopis, & Parochis; ergo. Respondetur ex dictis, quod principale intentum Papæ est, favore, & beneficio afficere Religiosos, ex quo si per accidens sequatur vulneratio juris, non attenditur: Nam principale in unaquaque re, non accessorium spectandum est, *l. rogasti, ff. si cert. pet. Rot. Rom. vol. 1. decis. 714. num. 12.* vel dic, quod Papa de sua potestate potest restringere, & limitare jura Episcoporum, & Parochorum: quia illa habent dependenter ab illo, qui est omnium Dominus. Unde si limitat, nullum lædit, nec ulli facit injuriam; nam ut optime advertit D. Thom. *ubi supr. quæstiuncula 5. ad 1. Præjudicium non fit alicui nisi subtrahatur, quod est in favorem ipsius indultum; jurisdictionis autem potestas non est commissa alicui homini in favorem suum, sed in utilitatem plebis, & honorem Dei. Et ideo, si superioribus Prelatis videatur ad salutem plebis, & ad honorem Dei promovendum, quod aliis, quæ sunt jurisdictionis committant, in nullo fit præjudicium inferioribus Prelatis, nisi illis, qui quaerunt, quæ sua sunt, non quæ IESU Christi, & qui gregi præsumunt, non ut eas pascant, sed ut ab eis pascantur.* Hæc D. Thom.

Nec molestum erit lectori alia verba ejusdem Angelici Doctoris audire ex opusculo 19. contra impugn. *Relig. cap. 4. paulo ante fin.* ubi postquam argumentum de præjudicio, seu læsione Episcoporum, & Parochorum appositum, sic responderet: *Dicendum quod præjudicium dicitur fieri alicui, quando subtrahitur ei aliquid, quod in favorem ejus est indultum, vel quod ad utilitatem ejus ordinatur; sed subiectio alicujus subditi ad Rectorem Ecclesiæ, non est ordinata principaliter ad utilitatem præsentium, sed ad utilitatem subiectorum; unde*

Ezechiel. 34. dicitur: Vae Pastoribus Israel, qui pascebant semetipfos! Nonne greges pascebuntur à Pastoribus? & ideo, nullum præjudicium fit Rectori Ecclesie, quando subditus ejus à sua potestate eximitur, sine præjudicio ejus; sicut Papa eximit Abbatem à potestate Episcopi, sine ejus præjudicio, & similiter Episcopum à potestate Archiepiscopi. Si autem ipsemet operetur in subditis, quæ pertinent ad salutem, vel alijs hoc ipsum committat, non solum non facit ei præjudicium, sed præstat ei magnum beneficium, quod maxime acceptatur à cunctis Rectoribus, qui non querunt, quæ sua sunt, sed quæ IESV Christi. Unde super illud, Numer. 12. Quid æmularis pro me? dicit Gloss. Greg. pia mens Pastoris, quia non propriam gloriam, sed auctoris querit, ab omnibus vult juvari, in eo quod facit. Fidelis enim Predicator optat, si fieri valeat, ut veritatem, quam solus loqui non sufficit, ora cunctorum sonent. Hucusque D. Thom. quæ valde notari debent à superioribus Ecclesiasticis.

14 7. Sed ut omnis scrupulus è medio tollatur, nota quintò, quod aliqui Pontifices concessere Superioribus Regularium, ut ipsorum privilegia interpretentur in favorem ipsorum Religiosorum, & hoc lato modo semper; & similiter, ubi dubitatio in privilegio oritur ex ambiguitate verborum, vel ex Juristarum interpretatione; ita concessit Leo X. Camandulensibus, & Julius II. Olivetanis, ut haberetur in *Compendio Societatis*, verb. Privileg. §. 4. & *Alexand.* 6. Benedictinis Cassinensibus, ut haberetur in eorum *Compendio concess.* 49. testibus Lezana, verb. Privilegium num. 10. quest. 6. num. 4. Joann. de la Cruz lib. 2. de Stat. Regul. cap. 2. ad fin. & addit Tamburinus, idem concessisse Iulium II. Congre-

gationi Vallis-Umbrosæ, & *Compendium privileg.*, teste Bordonio *resolut.* 9. n. 9. §. 6. & 10. ubi ait: Quod statuta, & privilegia Regularium, non sunt ita rigorosè interpretanda, ut servandi sint apices juris, sed amplianda ex bono, & æquo, ut docet Bald. cum alijs.

8. Quibus prænotatis, dubitatur Primò, quis possit privilegia dubia interpretari: dixi dubia; quia in omnino certa, & clara non cadit interpretatio, sed observatio.

9. Pro dubij resolutione advertit, duplicem esse interpretationem, aliam doctrinalem, seu magistralem; aliam judicialem, seu authenticam. Prima, potest fieri à viris doctis, seu à quolibet Doctore prudente, & sapiente, etiam si in clausulis privilegiorum, seu Bullarum dicatur: *Nemini liceat ipsa aliter declarare, seu interpretari*; vel *sublata potestate aliter interpretandi, & determinandi*; quia istæ, & similes clausulæ loquuntur solum de interpretatione, seu declaratione authentica, & judiciali, de qua jam dicam. Ita Sotus *lib. 1. de just.* q. 7. art. 3. & *lib. 3. quest. 4. art. 5.* Covarr. in *regul. poss.* 2. p. §. 6. n. 2. Rodrig. Tom. 1. quest. 11. art. 10. Peyrinus, Tamburinus, & alij communiter cum nostro Lezana, num. 11.

10. Quæ Doctrina aded vera est, ut licet PIVS IV. in Bulla confirmationis Tridentini, quæ incipit, *Benedictus*, &c. quæ reperitur in fine præfati Concilij, præcipiat Prælati sub pœna excommunicationis late sententiæ, ne Commentaria, Glossas, annotationes, scholia, ullumve genus interpretationis, super ipsius Concilij decretis, quoquo modo addere, aut statuere audeant; etiam prætextu majoris corroborationis ipsius Concilij: nihilominus Barbosa in *prologo Apologetico*, de consilio doctissimorum virorum divi-

ni, & humani juris, ait, in dicta Bulla duotantum excludi. *Primum*, declarationem authenticam, & judicialem: *Secundum*, declarationem, quæ fit ex capite, & prout cuilibet libet; non autem interpretationem doctrinalem, secundum jura, & fundatam rationem, & citat multos in sui favorem: quæ intelligentia habet non leve fundamentum in verbis ipsius Concilij, *sess. 22. decret. 2.* ubi hortatur Doctores, & Magistros, Canones, & decreta hujus sanctæ Synodi integrè recipere, & ad eorum normam docere, & interpretari: permittit ergo interpretationem doctrinalem. Unde nisi in rebus, in quibus necessaria est declaratio authentica Papæ, non est neganda interpretatio doctrinalis Doctorum, fundata in jure, & optima ratione.

Addit, & bene Joann. à Cruz Dominicanus *lib. 2. de privileg. cap. 2. dub. 1.* quod in dicto decreto Concilij, non est veritum, quod quis faciat annotationes, & commentaria manuscripta, sed quod publicentur, & imprimantur. Nam manuscripta pro juvanda memoria, unusquisque potest facere, neque est prohibitum; ut Doctores in suis libris incidenter declarent aliqua decreta Concilij, cum hoc non sit edere Commentaria, seu glossas super decreta Concilij, ut communiter faciunt Scribentes. Quare juxta præfatam distinctionem interpretationum, intelligenda sunt alia decreta Pontificum, quantumvis habeant clausulas prohibentes interpretationes, & in praxi hoc observatur in quolibet eventu; ut patet in *Clementina Exivi, de verb. sign.* ubi D. Papa reservavit sibi interpretationem regulæ S. Francisci de Assisio, & tamen non desunt, qui illam interpretan-

tur doctrinaliter; ut fecit Corduba, in *Introductione, q. 5.* Rodriguez *Tom. 1. quest. q. 11. art. 3.* Martinus à S. Joseph & alij multi viri docti.

17. Similiter Patribus Minimis *S. Francis* de Paula, Auctoritate Apostolica, prohibitum est, sub gravibus pœnis, & cum clausula reservativa declarandi, vesci carnibus, nisi in casu infirmitatis, & de licentia Medici, & in eorum infirmitatis; & nihilominus sunt, qui consultivè, & doctrinaliter dicant, & prædicent (clausula non obstante) eorum Prælatos posse declarare prædictum decretum Apostolicum, in certis casibus non obligare, nec procedere: quo fit, ut quis sine pœnarum metu, & sine scrupulo extra septa Monasterij, possit carnes manducare, ut latè ostendit Peyrinus *Tom. 1. de subdito, q. 4. cap. 8.* igitur, de consuetudine, jure, & ratione, interpretationi Doctrinali, seu magistrali, ubicumque datur locus. Teste Bartolo in *l. omnes populi, quest. 6. verb. Tertio loco, num. 62. ff. de just. & jur.* & aliis communiter.

18. Secunda declaratio, seu interpretatio dicitur *authentica*, seu *judicialis*, & ab aliquibus appellatur *potestativa*, & *definitiva*, & hæc in omnium sententia, solum pertinet ad eum, qui legem, privilegium, vel statutum condidit, *l. ult. §. ex his, C. de legib. & l. si Imperialis majestas; l. leges sacras prima, C. de leg. & Cap. inter alia, de sent. excom. & Cap. cum venissent, de judic.* & sic interpretari jus divinum, vel Canonicum, ad solum Pontificem spectat, *C. venerabilis*, qui filij sunt legitimi; sicut interpretari leges civiles pertinet ad Imperatorem, vel ad Principem illum, qui est legis conditor, vel ad successorem; sic sentiunt omnes Doctores.

13. Hinc

19. 13. Hinc intelliges differentiam inter has interpretationes: doctrina enim non obligat; reddit tamen conscientiam securam ad operandum juxta illam, absque peccati labe; at verò *authentica* obligat conscientias; est enim quasi nova lex, vel supplens defectum primæ legis, vel addens aliquid, vel restringens; ob quam causam sentiunt Doctores, quod ut obliget, debet publicari, quasi nova lex.
20. 14. Cum ergo privilegia Religiosorum sint quasi leges Pontificiæ, non possunt interpretari authenticè, & juridicè, neque ab Episcopis, neque ab Archiepiscopis, neque ab aliis Prælati Ecclesiasticis. Et ut omnis ambiguitas in hac parte è medio tolleretur, id illis prohibuit Clem. IV. Const. *Ordinis vestri*, pro Prædicatoribus, & Minoribus, apud Confest. num. 5. pag. mibi 13 & in Bullario magno Cherubini novo pag. 12. & Paulus III. Societati IESV, ita Rodrig. Tom. 2. q. 63. art. 7. Portel. verb. Privileg. num. 76. Mirand. Tom. 2. q. 44. art. 1. conclus. 2. Tamb. Tom. 1. disp. 16. q. 6. num. 1. Bordon. resolut. 52. num. 50. & alij; sed interpretatio Doctrinalis non eis prohibetur, sicut neque aliis Doctores, vide infra in fin. sect. 4. hujus disputationis à num. 11.
21. 15. Hic autem nota, quod privilegiorum Regularium dubia, in favorem ipsorum Regularium interpretanda sunt; ex concessione Alexand. VI. facta Benedictinis Vallisolet. anno 1501. Romæ Kalendis Aprilis, sub his verbis: *sic, ut quando dubium fuerit in intellectu privilegiorum Regularium, semper per jurisperitos, & alios judices in favorem Regularium fiat interpretatio*: ita Rodriguez Tom. 2. q. 63. art. 7. pag. 633. Compend. Societ. IESV. §. 4. Brun. Chassang, Tract. 1. cap. 4. proposit. 2. ubi concludit: *quando sunt dua sententia contraria, quod valeat, aut non valeat privilegium; quod sit revocatum, vel non sit revocatum, censendum est valere, & non esse revocatum; quod debet notari pro multis casibus.*
16. De Prælati autem ipsarum Religionum dicendum est, posse etiam authenticè, & judicialiter privilegia interpretari juxta tenorem sequentium privilegiorum. Primò, Iulius II. in sua tertia Constitutione, sub annu 1504. die 14. Decembris, id concessit Eminentissimo Cajetano, tunc temporis Magistro Generali sui Ordinis, accipe verba: *Considerantur quod multa tibi in tanta cura accideri possunt, qua Sancta Sedes auxilium, & benigntatem respiciunt, illis duximus de apostolica Sedis plenitudine succurrendum, itaque volumus, & tibi concedimus, quod si in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, aut circa privilegia indulta, gratiasque, & exemptiones ab ipsa sancta Sede illi concessa, aut concedenda concessa sive, aut concedenda, qua etiam, & quas harum tenore, & ejusdem Sedis auctoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerferit, Tu illa (quoad serenitatem illarum conscientiarum, qua tibi subiecta sunt duntaxat) possis auctoritate Apostolica declarare.* Hæc Pontifex, & habetur in Compend. privileg. Prædicat. fol. 173. & hoc privilegium fuisse concessum non solum Cajetano, sed omnibus Generalibus sui Ordinis, docent Peirius, & Tamburinus, quos refert, & sequitur Lezana, num. 12. & idem privilegium iterum ipse Iulius II. concessit vivæ vocis oraculo Patri Generali Stephano Ufusmaris, & habetur in actis Capitularibus Prædicatorum, Romæ celebratis anno 1553 & refert Joan. de la Cruz de statu Religios. lib. 2. cap. 2. Donatus

Donatus Tom. 1. tract. 8. q. 7. n. 1. & 2. Peyrinus, Tamburinus, & alij.

23. 17. Insuper Sixtus IV. concessit Canonicis Regularibus S. Salvatoris, Bulla X. in ordine Bullarj magni: Quæ incipit, *Ad universos*, §. 3. & refert Pereg. ex *Compendio Theatinorum*, Megala in suo *Promptuario Tom. 3.* verſ. *Declarare*, Cassarubius, & Sorb. in *Compend. privileg.* verb. *Declarare*, ut quivis Regularium Prælatus, non solum per communicationem privilegiorum, sed de particulari indulo, hæc, & alia majora possit declarare: & Paulus V. Præposito, & deputato Congregationis Oratorij Neapolitani concessit, ut autoritate Apostolica, dubia tam regulæ, quàm suorum privilegiorum, in beneficium suorum subditorum possit declarare, sic Merola lib. 3. de privileg. disput. 6. cap. 6. dub. 8. num. 258. Donatus ubi *supr.* num. 6. Quibus privilegiis, supponunt præfati Authores, cum Lezana num. 12. gaudere omnes, qui participant in privilegiis, cum dictis Ordinibus.

24. 18. Ex quibus non pauca deducenda veniunt. *Primum*, præfatam declarationem, seu interpretationem, non solum posse fieri à dictis Prælatis doctrinaliter; ad hoc enim nullo indigebant privilegio; nec speciali delegatione summi Pontificis; cum possint sine illis, ut particulares viri docti, doctrinaliter interpretari, sicut & ceteri Doctores; sed etiam autoritative, & juridicè definire; ita Peyrinus, & Tamburin. relati, cum Lezana *ibidem*, Donatus ubi *supr.* num. 8.

25. 19. *Secundum*, quod dicta authentica interpretatio Prælatorum Regularium solum habet vim pro suis subditis,

ad differentiam interpretationis authenticæ Eminentissimorum Cardinalium, quæ afficit, & obligat omnes, & in utroque foro, Peyrin. in *Annotat. ad Bullam Iulij 11. Tom. 2.* Tamburin. de jur. Abbat. Tom. 1. dist. 16. q. 6. n. 7. & alij, sed de hoc dicam ex professo *sect. sequenti*.

26. 20. *Tertium*, esse faciendam dictam interpretationem prudenter, & cum consilio peritorum, ut etiam dicemus *sect. seq.* & hanc potestatem extendendam esse, ut favorabilem ad Vicarios Conventuum loco Superioris defuncti, vel officio privati, vel absentis per longum tempus destinatos; ac etiam ad Vicarios parvarum domorum; quæ ob reddituum tenuitatem, vel ob aliam causam rationabilem in Conventus, seu Prioratus non sunt erectæ. Hi enim omnes in favorabilibus, & gratiosis veniunt, nomine Prælati, cum habeant curam animarum, potestatem, & jurisdictionem in utroque foro; ita multi, quos citant, & sequuntur Peyrinus Tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 4. §. 4. Donatus q. 7. num. 2. hinc inferes cum Lezana *numer. 13.* qualiter Prælati Regulares non solum possunt interpretari, sed etiam limitare, restringere, imò etiam tollere suis subditis usum quorumcumque privilegiorum à Sede Apostolica dimanantium; ita ut nequeant talibus privilegiis uti: Tum ex concessione Leonis X. facta Minoribus, & Augustinianis, & ex Clemente IV. Cisterciensibus, & Gregorio XIII. Societati IESU. Tum etiam ex ratione, quia nullo modo credendum est velle summos Pontifices Regularis Observantiæ maximo opere Zelatores, ut Fratres privilegii eorundem

B dem

dein O dinibus concessis, uti possint contra voluntatem suorum Superiorum; ita *Comp. Privileg. Mend. verb. Privilegium, num. 78.* Rodriguez *Tom. 1. quest. 9. art. 2.* Tamburin. *disp. 16. quest. 9.* Pelizar. *Tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 4. quest. 5. num. 62.* Diana *3. part. tract. 2. resolut. 87.* unde quando dicti Prælati utuntur autoritate Apostolicâ, sibi concessâ, in supradictis privilegijs interpretandis, seu declarandis, seu limitandis authenticè: Subditi tenentur stare eorum determinationi; ita Lezana *ubi supr. & 1. Tom. cap. 18. num. 56.* cum alijs: nam operantur, ut Legati Sedis Apostolicæ. Pro complemento hujus puncti restabat proponere aliquas regulas pro prudenti, & legitima interpretatione privilegiorum; quando eorum verba aliquod dubium ingerunt, sed claritatis gratiâ remittimus in sectionem sequentem. Poterunt quoque de hac privilegiorum interpretatione videri è nostris Antonius à Spiritu sancto *Tract. 5. directorij Regular. disp. 1. sect. 8.* Franciscus Bonæ Spei *Tom. 4. sue Theolog. Tract. 3. Disput. 11. dubio 3.* & Urbanus ab Ascensione, *Tract. 2. sue Theolog. moralis part. 1. cap. 4. Reg. 8. & 10.*

SECTIO III.

De regulis rectè interpretandi privilegia, jura, & alia decreta Pontificia.

27. **U**T interpretatio privilegij, seu Bullæ ritè rectèque fiat, primo loco debet attendi mens, seu voluntas Principis concedentis, in cujus conjectura ferè tota rectitudo interpretationis fundatur, & innititur, ut optimè no-

tant Suarez *de legib. cap. 28. num. 7.* Lezana *n. 9.* & alij communiter. Unde regulæ quæ ad cognoscendam dictam voluntatem Principis ex tenore scripti, seu privilegij, prodesse possunt, sunt eligendæ, & proponendæ. Quarum prima sit, quando privilegium lædit jus alterius, necesse est attendere mixtionem favoris privilegiati, & læsionis alterius, & illud, quod vincit erit amplectendum. Nam hoc recta, & prudens ratio postulat, à qua non est credendum summum Pontificem voluisse deviare in sua concessione.

28. 2. *Secundò*, attendenda est causa, quæ movit Pontificem ad concedendum privilegium, nam ut notat D. Thom. *1. 2. quest. 96. art. 6.* non res sermoni, sed sermo rei debet esse subjectus. Quare causâ motivâ cognitâ non erit difficile voluntatem agnoscere; cum igitur hæc causâ motiva contineatur in supplica, tenor supplicæ præ oculis debet haberi, quia Papa se solet accommodare precibus petentium; sed hoc solum deservire potest pro privilegijs concessis ad supplicationem privilegiati, non verò pro concessis motu proprio.

29. 3. *Tertiò*, inspicere debet tenor inter privilegij, & attentè est legendus, & juxta proprietatem verborum, seu secundum usitatam verborum significationem declarandum, seu interpretandum est. Quæ regula habetur *Cap. Porrò 7. & Cap. Recipimus 8. de privileg.* proprietas autem verborum non crassa (ut ajunt) minerva, sed in proprio sentiu, & juxta subjectam materiam pensari debet, unde si ex verbis, ut sonant acceptis, privilegium nihil concederet, vel